

ISTIROHAT BOG'LARINI KO'KALAMZORLASHTIRISHDA KLUMBA RABATKA ALLEYA USULLARIDAN FOYDALANIB LANDSHAFT DIZAYN YARATISH

Zokirov Dostonbek

Andijon qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar instituti.

Ilmiy rahbar: **Begzod Sirojiddinov**

Andijon qishloq xo'jaligi va agrotexnologiyalar instituti

Abidov Baxtiyor

O'rmon xo'jaligini rivojlantirish innovatsiya
markazi ilmiy xodimi

<https://www.doi.org/10.5281/zenodo.10002498>

ARTICLE INFO

Received: 05th Oktober 2023

Accepted: 13th Oktober 2023

Online: 14th Oktober 2023

KEY WORDS

Istirohat bog'lari, landshaft dizayn, Klumba Rabatka Alleya usuli, ko'kalamzorlashtirish, dizayn yaratish, bog'dorchilik.

ABSTRACT

Ushbu tezisda, istirohat bog'larini ko'kalamzorlashtirishda Klumba Rabatka Alleya usullaridan foydalanib landshaft dizayn yaratish haqida fikr va mulohazalar yuritiladi. Bog'lar tabiat va san'at o'zaro bog'langan. Ularni ko'rganlarning barchasiga tasalli va ilhom baxsh etadi. Peyzaj dizayni - bu tabiiy elementlarning uyg'un kombinatsiyasi va ijodiy zukkolik. So'nggi yillarda Klumba Rabatka Alley usullari bog'ni ko'kalamzorlashtirish dunyosida mashhur bo'lib, tashqi makonni idrok etish uslubimizni inqilob qildi. Landshaft dizaynining murakkab dunyosini Klumba Rabatka Alley usullarining nuanslarini va ular oddiy bog'larni qanday qilib g'ayrioddiy san'at asarlariga aylantiradi.

Sharqiy Yevropa bog'ining dizayn an'analaridan kelib chiqqan Klumba Rabatka Alley usullari puxta rejalashtirish, jonli o'simliklar tanlovi va o'ylangan tartib birlashadigan o'ziga xos obodonlashtirish uslubiga ishora qiladi. "Klumba" atamasi gulzor, "Rabatka" esa gul chegaralarini, "Xiyobon" esa yo'lni anglatadi. Bu elementlar birgalikda vizual asar yaratadi, bog'larga tartib va estetik joziba keltiradi.

Ajoyib bog'ning asosi o'ylangan rejalashtirishda yotadi. Klumba Rabatka Alley usullari turli elementlarning strategik joylashuviga urg'u beradi. Quyosh nurlari ta'siri, tuproq sifati va mavjud flora kabi omillarni hisobga olgan holda mavjud bo'sh joyni tahlil qilishdan boshlanadi. Gulzorlarni, chegaralarni va yo'llarni joylashtirishni nazarda tutgan holda, taxminiy sxemani chiziladi.

Gulzorlar Klumba Rabatka xiyobonidagi dizaynlarning yuragi hisoblanadi. Bu ko'rpa-to'shaklar diqqat bilan joylashtirilgan bo'lib, turli balandlik va rangdagi o'simliklar jozibali vizual ta'sir yaratish uchun strategik tarzda joylashtirilgan. Yil davomida jonlanishni ta'minlash uchun ko'p yillik, bir yillik va manzarali o'tlarning aralashmasini o'ylab ko'ring. Suv va quyosh nuriga o'xshash talablarga ega o'simliklarni guruhlash ularning o'sishini kuchaytiradi va parvarish qilishni osonlashtiradi.

Rabatka yoki gul chegaralari gulzorlarga yoqimli chegara effektini qo'shadi. Klumba Rabatka Alley usullaridan foydalanganda chegaralar nafaqat funktsional, balki badiiy

elementlar sifatida ham xizmat qiladi. Past o'sadigan o'simliklar, masalan, marigoldlar yoki alyssumlar, gulzorlarning chekkalarini aniqlash uchun ishlatilishi mumkin. Salvias yoki hollyhocks kabi baland o'simliklar chegara va yotoqlarning markazidagi baland o'simliklar o'rtasida vizual jozibali o'tishni yaratadi.

Klumba Rabatka Alley dizaynidagi xiyobonlar yoki yo'llar nafaqat amaliy yurish yo'llari; ular umumiy estetikaning ajralmas qismidir. Yo'llar turli xil materiallardan, jumladan, shag'al, toshbo'ron yoki g'ishtdan tayyorlanishi mumkin. Noto'g'ri shakldagi toshlar badiiy tarzda tartibga solinishi mumkin, ular orasida o't yoki zamin qoplamali o'simliklar o'sib, yo'lning ko'rinishini yumshatadi. Egri yo'llar sir va kashfiyot tuyg'usini yaratib, bog'ning jozibasini oshiradi.

Rang sxemalari va teksturalari Klumba Rabatka Alley usullarining muhim jihatlari hisoblanadi. Gullar va barglarni hisobga olgan holda turli xil ranglar bilan tajriba qilinadi. Monoxromatik mavzular uyg'unlik hissi yaratadi, kontrast ranglar esa dramatiklik va hayajonni qo'shadi. Chuqurlik va vizual qiziqishni qo'shish uchun manzarali o'tlarning tikanli barglari bilan yonma-yon joylashgan qo'zichoq qulog'ining baxmal barglari kabi turli xil tuzilmalarni birlashtiradi.

Balans va simmetriya Klumba Rabatka Alley dizaynining asosiy tamoyillari hisoblanadi. Elementlar markaziy o'qning har ikki tomonida aks ettirilgan nosimmetrik tartiblar tartib va xotirjamlik hissi yaratadi. Vizual muvozanatni saqlash uchun yo'llar va chegaralarning ikkala tomonida o'simliklarning balandligi va shakllarini muvozanatlanadi. Biroq, assimetriyaga teginish dinamik elementni kiritishi mumkin, bu bog'ning haddan tashqari rasmiy ko'rinishini oldini oladi.

Xulosa: Bog'ni obodonlashtirishda Klumba Rabatka Alley usullari badiiy ifoda va tabiiy go'zallikning nikohini ifodalaydi. Ushbu usullarni qo'llagan holda, bog 'ixlosmandlari va landshaft dizaynerlari oddiy joylarni jozibali dam olish maskanlariga aylantirishlari mumkin. Gulzorlar, chegaralar va yo'llarning ehtiyotkorlik bilan tartibga solinishi, ranglar, to'qimalar va muvozanatni chuqur tushunish bilan birga, nafaqat ko'rinishga ega, balki terapevtik boshpanalar ham bog'larga olib keladi. Bog'dorchilik safarini boshlaganingizda, Klumba Rabatka Alley usullarining abadiy tamoyillarini ko'rib chiqing. Ijodingiz gullab-yashnasin va bog'ingiz tabiat va inson tasavvurining uyg'unligidan dalolat beruvchi jozibali asarga aylanayotganini tomosha qilish mumkin.

References:

1. Sh. Mirziyoyev "Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi" O'zbekiston Tosh-2022. 322, - 324 b.
2. Muxamedjonov A., Berdiev E. Manzarali daraxt-butla o'simliklar tavsifi, ko'paytirish, parvarishlash, shakl berish) Toshkent, ToshDAU Tahririyat-nashriyot bo'limi, 2018.-84 b.
3. Abdullayeva, M. T, Xabibullayeva, M. (2022). Ekologik ta'lim tarbiya yoshlar nigohida. Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS), 2(Special Issue 2), 180-185.
4. Qosimov O.S. Yaponiyada landshaft dizaynining shakllanishi // Yevropa biznes va ijtimoiy fanlar jurnali. – 2018. – T. 6. – №. 12. – PP. 30–35.